

Ανάπτυξις στιγμιοτύπων

ΟΤΑΝ ΠΕΘΑΝΕ Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ, πρώτα τακτοποίησε τις γραφειοκρατικές δουλειές: πιστοποιητικά, Εφορία, διακοπή σύνταξης. Στην αρμόδια υπηρεσία της εταιρίας για τις συντάξεις, η προϊσταμένη επέμενε, κάπως άσεμνα και προκλητικά, στην επιβεβαίωση της ώρας του θανάτου, παρ' όλο που αναφερόταν επακριβώς στο πιστοποιητικό του οικογενειακού γιατρού. Ο Άκης Χ. αδυνατούσε να εννοήσει την επιμονή της, ώσπου εδέησε, μετά από αυστηρή ανάκριση, να τον ενημερώσει ότι ήταν καχύποπτη διότι, αν τυχόν η ώρα του θανάτου, 5.15 π.μ., ξημερώματα της 1ης του μηνός Ιουνίου, ήτο ψευδής και το τέλος είχε επέλθει την προηγούμενη, δεν δικαιούνταν κάποια ψιλά ρέστα.

Τις φωτοτυπίες ανέλαβε να κάνει στο γειτονικό γραφείο ένας νεαρός με καταφανή νοητική υστέρηση και ελαφρά μωσκειτική αδυναμία, που τον υποχρέωνε να τρικλίζει και να πηγαίνει σαν καρυδότσουφλο στο κύμα. Φορούσε μια μακό μπλούζα με δελφινάκια που χόρευαν σε γαλανή θάλασσα. «Τα δελφίνια είναι τα αγαπημένα μου ζώα!» του είπε ο Άκης. Το είχε μέσα του αυτό: να βοηθάει ανέξοδα, χαλαρά κι ανεύθυνα. Ο νεαρός γύρισε το κεφάλι και τα μάτια του άστραψαν από χαρά, ενώ ένα μικρό ρυάκι σάλιου κύλησε στην άκρη των χειλιών του. Επέστρεψαν μαζί στο

γραφείο της Προϊσταμένης Συντάξεων. «Η κυβέρνηση μας υποχρεώνει σε ποσόστωση», του είπε αυτή, κάπως αηδιασμένη, κι έδειξε την πόρτα στο νεαρό, κουνώντας την παλάμη της έντονα κι απανωτά για να τον αποπέμψει. Αυτός έκλεισε μάγικα το μάτι και απέπλευσε σεινάμενος-κουνάμενος. Κλείνοντας την πόρτα, φρόντισε ν' αφήσει μια βασιλική πορδή.

Όταν τακτοποιήθηκαν τα γραφειοκρατικά, πήγε στο πατρικό του. Στο μεγάλο τραπέζι της τραπεζαρίας βρισκόταν η γραφομηχανή του πατέρα, χρώματος πράσινου λαδί και μάρκας Olivetti. Δίπλα μια στοίβα χαρτιά. Έγραφε πάντα αφοσιωμένος, χτυπώντας με μανία τα πλήκτρα. Πρέπει να πίστευε ότι συνθέτει το opus magnum. Πώς μπορεί κανείς να ξέρει; τον ρωτούσε ο γιος. Τα μάτια του γέροντα, με το στεφάνι του καταρράκτη, θάμπωναν σκεπτικά. «Το ξέρεις», έλεγε, «γιατί το καλό είναι κατακλυσμικό (τα μάτια του έτρεχαν). Παραλύεις. Σταματάς κι επανέρχεσαι για τα ψιλά, αλλάζεις ένα κόμμα, ίσως το χρόνο, ενεστώτα ή αόριστο. Το τακτοποιείς κι ύστερα είναι και τα σημάδια: η ώρα είναι 11.11 ακριβώς, ή οι λέξεις είναι 1.111 ακριβώς, αλλά βέβαια το αλάνθαστο τελικό σημάδι είναι ένα: η λησμονιά. Το ξεχνάς. Σαν να μην υπάρχει». Έτσι κι αυτός: παρέλυσε, έπεσε σε κώμα, ο χρόνος του τέλειωσε σε μια στιγμή και, αφού τακτοποιήθηκε στο χώμα, τους ξέχασε πριν ξεχαστεί.

Ο οικογενειακός τάφος, απλός, περιφραγμένος με σιδερένια καγκελάκια κι ένα σταυρό. Πνιγμένος στα αγριόχορτα που φύτρωναν άτακτα, φυσικά και απεριποίητα. Τριφύλλα, τσουκνίδες και, την άνοιξη, ωραιότατα κίτρινα σπαρτά. Μια μικρή Εδέμ, όπου σέρνονταν σκουλήκια σαν τον πονηρό Όφη. Ο γιος παρατήρησε ότι ο διπλανός τάφος ήταν βαρφορτωμένος με μπόλικες γλάστρες, πλαστικά λουλούδια,

καντήλια και μια φωτογραφία σε χρυσοποίκιλτη κορνίζα. Όλα καθαρά και τακτικά. Οι γείτονες, σκέφτηκε άθελά του, είναι η Κόλαση επί της γης. Ακόμα και στην τελευταία κατοικία, είναι αδύνατη η αρμονική γειτονία και συνύπαρξη. Επέμεινε να γραφτεί το όνομα του πατέρα του με χαρακτηρισ που έμοιαζαν με αυτούς της γραφομηχανής και το orpus magnum θα γινόταν, φύλλο-φύλλο κάθε φορά, μια ωραιότερη χάρτινη ανθοδέσμη, που θα έλιωνε στη βροχή.

Μετά το πέρας των διαδικαστικών θεμάτων, που κράτησαν περίπου ένα μήνα, ζητώντας να πάρει απόσταση από το γεγονός, αποφάσισε να αναχωρήσει για διακοπές στο μακρινό νησί του Αιγαίου όπου πήγαινε ως φοιτητής, κάποτε με μεγάλη παρέα, αργότερα παντρεμένος με τη Σύλβια.

Σχεδόν κάθε μέρα την ίδια, πρωινή πάντα, ώρα, περνούσε από την κεντρική πλατεία ο Φάνης, κουνώντας με χάρη τα χέρια του δεξιά κι αριστερά, σαν να χόρευε ή να φύτευε φανταστικούς σπόρους. «Ωραία κοπέλα! Ωραία κοπέλα!» φώναζε με την ένρινη προφορά των νότιων Κυκλάδων και η Σύλβια γελούσε. Ύστερα ακουγόταν ποδοβολητό και περνούσε ο παραλογισμένος γιος της Κατίνας, ένα μελαχρινό, τραυλό αγόρι γύρω στα δεκάξι, καβάλα στο μουλάρι του, καθισμένο γυναικεία στο πλάι, κι όπως τρόχαζε το ζωντανό, ταρακουνιόταν το παιδί κι ανεβοκατέβαιναν οι δίπλες της μπάκας του.

Για την παραλία, έπρεπε να ροβολήσεις στο ρέμα, αλλά για πλάκα, καμιά φορά νοίκιαζαν τσι μού(ν)λλλλοι του Τζάννη. «Πλιιιιιιιιζ, πλιιιιιιιζ», φώναζε αυτός στους τουρίστες, να μην κάνουν αποκοτιές με τα ζώα.

Ένα απόγευμα, μόνος στην ερημική παραλία, κολύμπησε βαθιά. Γύρισε ανάσκελα στο νερό για να ξεκουραστεί και σκόρπιοι ήχοι έφτασαν στ' αυτιά του. Πάνω στο βράχο, διέκρινε κάποιον με απλωμένα χέρια να κραυγάζει σαν πουλί,

με ήχους λαρυγγικούς, χειλικούς, ουρανικούς. Ένας γλάρος βούτηξε τότε από ψηλά και κάθισε στον ώμο του, ραμφίζοντας τα ανακατεμένα μαλλιά του. Αυτός του χάιδευε τα φτερά. Ο γιος της Κατίνας! Όλοι έλεγαν πως το παιδί μιλούσε καλά μόνο τη γλώσσα των ζώων...

Το βράδυ φυσάει, πάντα φυσάει στο νησί. Κάθεται με κουμπωμένη ζακέτα, στα τραπεζάκια που στήνει πρόχειρα ο Στράτος, έξω από το μπαρ. Οι νησιώτες μένουν σπίτι τους και βλέπουν τηλεόραση. Οι παραθεριστές πίνουν και ξενυχτούν. Κάποια στιγμή κοπάζει το ανθρώπινο βουητό, σβήνουν τα φώτα κι ακούγονται μόνο τα κλαριά στα δέντρα που σαλεύουν κι ο αέρας πουμανιάζει.

Μια νύχτα,

ξέμεινα στην έρημη πλατεία, ξάπλωσα ανάσκελα στο καλντερίμι και σκέφτηκα τον νεκρό πατέρα μου. Πήγε η ώρα πέντε τα ξημερώματα, φύσα, φύσα, μην σκέφτεσαι, τόσα αστέρια στον ουρανό είχα να δω από εκείνο το ταξίδι στην Αφρική, στο νότιο ημισφαίριο, όταν κατασκηνώσαμε δίπλα στον Ζαμβέζη και η φωτιά σιγόκαιγε, οι φύλακες είχαν κιτρινοκόκκινα μάτια από τη μαalaria, κρατούσαν όπλα και οι ιπποπόταμοι ούρλιαζαν μέσα στο ποτάμι. Φύσα, έρχονται οι αναμνήσεις, έρχονται οι επιθυμίες, όλα αυτά που κρύφτηκαν και τώρα πλησιάζουν τρεμουλιαστά, μισοσβησμένα, οι λέξεις που δεν ειπώθηκαν και απαιτούν τώρα να ειπωθούν, το ρίγος μπροστά στην άβυσσο που χάσκει κι επιμένει αλλόκοτα να ρωτάει: «Ποιος είναι ο νεκρός;» Χαράζει στο νησί, ενώ σε άλλη ήπειρο βραδιάζει, οι ιπποπόταμοι χασμουριούνται και ο ουρανός αστράφτει πυκνοκεντημένος, ιριδίζων, με ονόματα ζώων, γυναικών που προδόθηκαν, ηρώων που θανατώθηκαν. Τότε, μια στιγμή από τα παλιά πλησιάζει σιωπηλά, σαν μαγε-

μένο παιδί, δεν ζει πια, όμως υπήρξε και θέλει ακόμη να υπάρξει, αλλά ξεσπάει σάλος αιφνίδιος: σφυρίζει το πρώτο πρωινό καράβι μπαίνοντας στο λιμάνι και το μουλάρι του τραυλού και παραλοϊσμένου αγοριού της Κατίνας, που μιλάει με τους γλάρους, ορμάει ξέφρενα στην πλατεία και ποδοβολάει αφηνιασμένο κατά την Πούντα, τραυλίζοντας κι αυτό: «Εσύ είσαι ο νεκρός! Εσύ είσαι ο νεκρός!» Πλησιάζει ο πατέρας. Τα λευκά του μαλλιά έχουν μακρύνει αρκετά, φοράει ένα γκρι κοστούμι με λευκό πουκάμισο. «Θα μείνεις;» τον ρωτάω. «Αν φύγεις, θα έρθω μαζί σου.» Σκύβει και με φιλάει στο μέτωπο. «Όχι ακόμη», λέει. Παρ' όλα αυτά, σπεύδω στο νοικιασμένο δωμάτιο και μαζεύω πολύ αγχωμένος τα πράγματά μου, προσπαθώντας να ετοιμάσω τη βαλίτσα μου. Η Σύλβια κοιμάται μακαρίως, δεν θέλει να με ακολουθήσει. Δυστυχώς ακούγεται το σφύριγμα του απόπλου, δεν προλαβαίνω, εξάλλου δεν έχω ακόμη βρει τα γυαλιά μου κι εξακολουθώ να τα αναζητώ απεγνωσμένα. Τα φοράει η Ειρήνη και το βλέμμα της, ψυχρό μέσα από τους φακούς, με παγώνει.

Επέστρεψε στην Αθήνα και μετακόμισε, για οικονομικούς κυρίως λόγους, στο πατρικό του σπίτι. Όμως η γειτονιά έχει αλλάξει πολύ, μαγαζιά κλειστά, σκουπίδια και θόρυβος εξοντωτικός. Το βάρος της απώλειας και το πένθος καθιστούσαν σχεδόν οδυνηρή τη διαμονή και την καθημερινότητά του εκεί, αλλά δεν μπορούσε να κάνει αλλιώς. Σύντομα αποφάσισε να ξαναφύγει. Αναχώρησε για την Πελοπόννησο, στην πόλη όπου είχε περάσει αρκετά Πάσχα και καλοκαίρια με τη γιαγιά και τον παππού του.

Εκεί αποφάσισε να επιστρέψει ο παλιός του φίλος, ο Τάκης Κ., μετά την απόλυσή του από τη διαφημιστική εταιρία, για την οποία έγραφε σενάρια διαφήμισης προϊόντων

καθαρισμού αξιοποιώντας επαγγελματικά τις φιλολογικές και κινηματογραφικές του γνώσεις. Η εταιρία χρεοκόπησε κι έκλεισε εν μία νυκτί. Ίσως πίστευε πως το κοινωνικό στίγμα της ανεργίας, το περιθώριο με λίγα λόγια, θα ήταν λιγότερο δυσβάσταχτο στην επαρχία, πως εκεί θα μπορούσε να διαχειριστεί τα δεινά του ευκολότερα. Η γυναίκα του, με την οποία ήταν μαζί εδώ και άπειρα χρόνια, δεν άργησε να προσαρμοστεί και ν' ανοίξει καινούργιο γραφείο, διατηρώντας παράλληλα μία part time συνεργασία στην Αθήνα, ενώ αυτός έγραφε και συνεργαζόταν με το ηλεκτρονικό λογοτεχνικό περιοδικό *www.istoriesexapostaseos*.

Στο καφενείο, όπου είχαν κλείσει ραντεβού τηλεφωνικά, αντί για τον Τάκη τον περίμενε αυτή, η Δέσποινα, μια λιγόλογη και αθόρυβη μελαχρινή γυναίκα, που είχε το σπάνιο χάρισμα ν' ακούει προσεκτικά το συνομιλητή της, ενώ τον κάρφωνε διερευνητικά με το σκούρο βλέμμα της, απαιτώντας την αλήθεια και μόνο την αλήθεια. Περπάτησαν αργά προς το σπίτι, περνώντας από διαδοχικές μικρές πλατείες και δρόμους με φαρδιά πεζοδρόμια, σκεπασμένα από αφιδωτές στοές. Τον είδαν να κάθεται στο μπαλκόνι. Τους κούνησε ελαφρά το χέρι, κι όταν άνοιξε η πόρτα εμφανίστηκε ο Τάκης, χλομός και εμφανώς αδυνατισμένος. Πριν βγουν για φαγητό σε μια ταβέρνα, ψέκασε κι έκλεισε ερμητικά τα παντζούρια στα παράθυρα και τις μπαλκονόπορτες.

«Τα κουνούπια μάς έχουν λιανίσει, μας έχουν πιει το αίμα», είπε δραματικά.

Όταν επέστρεψαν, οι άντρες χάζιψαν λίγο έναν ποδοσφαιρικό αγώνα στην τηλεόραση και πήγαν να ξαπλώσουν. Το πρωί η Δέσποινα έφυγε νωρίς, κι αφού τέλειωσαν τον καφέ τους οι δύο φίλοι βγήκαν μια βόλτα στην πόλη. Η μέρα ήταν φωτεινή και ζεστή. Κάθισαν να φάνε ένα γλυκό

στο ζαχαροπλαστέιο μιας μικρής πλατείας, που κρατούσαν δύο γηραιές κυρίες. Η σερβιτόρα όμως ήταν μια λαχταριστή κοπέλα με λευκό δέρμα σαν πορσελάνη και τροφαντά στήθη που ξεχείλιζαν από τη λουλουδάτη μπλούζα της. Ο Άκης θυμήθηκε τα παλιά μπιμπελό που συνέλεγε η μητέρα του και τοποθετούσε με χάρη αλλά και αυστηρή τάξη, πότε θεματικά, πότε κατά μέγεθος, πότε χρωματικά, στη βιτρίνα της τραπεζαρίας. Η σερβιτόρα έμοιαζε με τη χαρούμενη βοσκοπούλα και τα βυζάκια της του θύμισαν τα δυο λευκά αρνάκια στην αγκαλιά της. Υπό άλλες συνθήκες θα είχε αστείευτεί ερωτικά μαζί της, όμως η κλειστή, μελαγχολική έκφραση του άνεργου φίλου του τον απέτρεψε από κάθε ερωτοτροπία.

«Είναι όμορφα εδώ», είπε κάπως αμήχανα, περισσότερο για να διαλύσει τη σιωπή, που διεκόπτετο μόνον από τον ντιντινιστό ήχο των κουβέρ και των πορσελάνινων φλιτζανιών.

«Μπα», απάντησε άκεφα ο Τάκης. «Όμορφα είναι τα λιμάνια, με τις φαρδιές προκυμαίες και τη θαλασσινή αύρα να μπαίνει στα σπίτια από τ' ανοιχτά παράθυρα». Αναστέναξε. «Μαλεκόν, Κορνίς, Κρουαζέτ...». Έγειρε πίσω, μισοκλείνοντας τα μάτια. «Έπειτα», συνέχισε, «στα μεγάλα λιμάνια έχει τα πιο ωραία μπουρδέλα, τις πιο ωραίες πουτάνες. Εκεί μπορείς να εμπνευστείς και να γράψεις αβίαστα, να ρέει η γραφή σου σαν την ανάσα σου μπροστά στη θάλασσα, ή τουλάχιστον να μοιάζει πως είναι έτσι, κι ας έχεις χάσει τη μισή ζωή σου αναζητώντας τις λέξεις. Την λέξη!»

Ο Άκης αιφνιδιάστηκε. Ο φίλος του φαινόταν ν' αγωνιά στ' αλήθεια. «Αχ, Τάκη! Πόσο θα ήθελα να μπορούσα κι εγώ να γράψω σαν εσένα. Προσπάθησα, αλλά δεν μπορώ», σκυθρώπιασε. «Ναι, ξέρω, σε μια λέξη συμπυκνώνεται όλη

η ιστορία... Παλιά, θα λέγαμε ότι για την πλοκή χρειάζονται ένα πτώμα, ένα μυστικό κι ένας παράνομος έρωτας! Όχι πια...» Χαμογέλασε άθελά του.

«Ακριβώς, όπως το λες: Παλιά! Η πλοκή είναι ο βρόχος, η ασφυξία που σου καίει τα πνευμόνια», φώναξε ο Τάκης. «Υπέφερα τόσα χρόνια γράφοντας διαφημιστικά σενάρια καθαρισμού! Κι όταν τα έγγραφα, αισθανόμουν τόσο λερωμένος! Η μόνη μου ευτυχία ήταν να ψάχνω τη μία και μόνη λέξη που θα άρπαζε τον καταναλωτή». Ένας επίμονος βήχας τον έπνιξε. «Αλλά σκοτίστηκα για την καθαριότητα, η καθαρότητα μόνο μ' ενδιέφερε».

«Και τι είναι καθαρό σήμερα;» διαμαρτυρήθηκε ο Άκης. «Όλα έχουν αναμειχθεί, όλα έχουν υποστεί προσμείξεις, ακόμη κι ο αέρας που αναπνέουμε είναι μολυσμένος. Ξέρεις καλά ποιό γυρεύουν σήμερα την καθαρότητα, το καθαρό, το αμόλυντο. Στο έθνος, στη γλώσσα, στο αίμα, στο DNA. Εμείς γυρεύουμε...» Σταμάτησε αμήχανος. «Ξέρω 'γω, τι γυρεύει ο καθένας μας;»

«Εμένα μου φτάνει η ζωή σκέτη, μια ανάσα, μια πνοή, και τα λοιπά», απάντησε μελαγχολικά ο Τάκης. «Τέλος πάντων, τώρα που απελευθερώθηκα, τρόπος του λέγειν, από τα ωράρια, για να μην είμαι άεργος εκτός από άνεργος, λερώνω τίποτε χαρτιά, σβήνω-γράφω στο κομπιούτερ τα δικά μου – όποτε θέλεις, μπορώ να σου στείλω γραφτά ή σημειώσεις και θα τα συζητήσουμε, εντάξει; Θα ξανάρθεις, έτσι δεν είναι;» Ο τόνος του ήταν σχεδόν παρακλητικός.

Πλήρωσαν κι ο Τάκης είπε ότι αισθανόταν πολύ κουρασμένος και ήθελε να επιστρέψει. «Κάνε εσύ τη βόλτα σου, θα σε περιμένω σπίτι», είπε και ξεμάκρυνε αργά. Ο Άκης χάζεψε στους έρημους δρόμους, καθώς μες στο μεσημέρι η ζέστη πρέπει να είχε οδηγήσει πολλούς σε ράθυμη ανάπαυση. Κά-

θισε σ' ένα μαρμάρινο παγκάκι, έγειρε πίσω κι έκλεισε για λίγο τα μάτια του.

Τα πόδια μου, αίφνης γυμνωμένα, ακούμπησαν σε κάτι ζεστό, τρυφερό και χνουδωτό, η ζεστή μυρωδιά του ήλιου κατέκλυσε την όσφρησή μου. Σχεδόν ζαλίστηκα. Κοιτάζοντας κάτω, αντιλήφθηκα πως το ζεστό υποπόδιο δεν ήταν άλλο από ένα λευκό αρνάκι, ενώ έσπευσε να καθίσει δίπλα μου η κυρά του, μια ροδομάγουλη βοσκοπούλα, που έμοιαζε πολύ στη Δέσποινα, τη γυναίκα του φίλου μου. Της άνοιξα την αγκαλιά μου, πήγα να τη χαϊδέψω, όμως αυτή με αποπήρε κοφτά, λέγοντας αυστηρά, με τη φωνή της μητέρας μου: «Μόλις πέθανε ο πατέρας σου κι εσύ, αντί να πενηθείς, παριστάνεις τον Σάτυρο, με την πρώτη ευκαιρία». Σήκωσε την γκλίτσα της κι έκανα πέρα φοβισμένος.

Άνοιξε τα μάτια, η ώρα είχε περάσει κι ο ήλιος κόντευε να δύσει. Επέστρεψε και είδε τον Τάκη στη θέση του, στο μπαλκόνι. Πήγε να κουνήσει το χέρι του σε εγκάρδιο χαιρετισμό, όμως τον είδε να σηκώνει πρώτος αυτός το δικό του χέρι, πλην όχι για να τον χαιρετήσει. Κατέφερε ισχυρό ράπισμα επί της παρειάς του, ύστερα κι άλλο, κι άλλο, βροχή έπεφταν οι φάπες. Έτρεξε στο σπίτι κι όταν ο Τάκης τού άνοιξε την πόρτα, φορούσε ήδη τις πιζάμες του και στεκόταν εκεί ανέκφραστος.

«Βρε παιδί μου», του είπε, «μην κάνεις έτσι, η κρίση δεν θα κρατήσει αιώνια, σίγουρα θα βρεθεί μια δουλειά. Κι έπειτα, έχεις την Δέσποινα! Το γράψιμο!»

Ο φίλος του δεν μίλησε, ενώ ένα σκουροκόκκινο ρυάκι φάνηκε να κυλάει στο μέτωπό του.

«Τι είναι αυτό;» φώναξε έντρομος ο επισκέπτης.

Ο Τάκης γύρισε αργά στον καθρέφτη της εισόδου και, με την ανάποδη της παλάμης του, σκούπισε ατάραχος το αίμα. «Α, τίποτε, είναι αυτά τα κουνούπια, μου 'χουν πει το αίμα. Το σούρουπο είναι η χειρότερη ώρα».

Στο δρόμο της επιστροφής, από το ραδιόφωνο, ακούγεται η Σονάτα Νο 2 του Λούντβιχ βαν Μπετόβεν, πιάνο –ο συνθέτης με τη λεόντεια κεφαλή ήταν πλήρως κωφός στα πενήντα του χρόνια, ενημερώνει μια επιτηδευμένη γυναίκα φωνή. Τότε το αυτοκίνητο εισέρχεται σε μια σκοτεινή σήραγγα, η μουσική εξασθενεί, ο ήχος λιγοστεύει, το πιάνο σιγεί. Δεν ακούγεται τίποτε. Σιωπή! Στην έξοδο, η μουσική επανέρχεται. Τώρα ακούει μια κρυστάλλινη άρια από ένα έργο του Μότσαρτ, θυμάται ότι είναι από κάποια ταινία που λάτρεψε, αλλά είναι αδύνατον να θυμηθεί ποια. Οι λάμπες από τις λαμαρίνες και τα τζάμια παλιών αυτοκινήτων σε μια μάντρα, δεξιά, είναι εκτυφλωτικές, ενώ αριστερά, η πλαγιά του λόφου είναι κίτρινη, με μια σειρά κυπαρίσσια στην άκρη του δρόμου και αραιά πλαγιασμένα δεντράκια εδώ κι εκεί. Προσπέρασε ένα μισογκρεμισμένο κτίσμα, ίσως μια παλιά αποθήκη, με ξεθωριασμένα χρώματα στα μπλε πορτόφυλλα, πέτρινους τοίχους και μια κόκκινη πινελιά, που δεν προλαβαίνει να καταλάβει τι ακριβώς είναι, μόνο βλέπει ότι πέφτει κάθετα και είναι έντονη. Έχει ιδιαίτερη αδυναμία στα ερείπια και μερικές φορές περιπλανιέται στις υποβαθμισμένες κι εγκαταλειμμένες γειτονιές της Αθήνας, αποτυπώνοντας φωτογραφικά την απεριποίητη πίσω όψη των κτηρίων, τον ακάλυπτο.

Αντί της Αττικής Οδού, επέλεξε να περάσει από τον Σκαραμαγκά για να μπορέσει να θαυμάσει άλλη μια φορά τα πλοία έξω από την Ελευσίνα. Η θάλασσα είχε ένα ελα-

φρύ κυματάκι, και πήγαινε σταθερά δεξιά για να μπορεί να κοιτάζει τα πλοία στο βάθος του ορίζοντα, αγνοώντας τα κορναρίσματα των ανυπόμονων οδηγών. Το φως της δύσης άστραφτε πάνω στα ακίνητα καράβια. Ακολουθως πέρασε το Δαφνί, μπήκε στη Λεωφόρο Αθηνών, και στην είσοδο της πόλης έστριψε για τον Σταθμό Πελοποννήσου. Διασχίζοντας μια γέφυρα, δεξιά στο βάθος, φάνηκε το πίσω μέρος μιας στενόμακρης πολυκατοικίας, με τη σιδερένια σκάλα υπηρεσίας και τα μικρά μπαλκόνια των υπνοδωματίων που έβλεπαν στον ακάλυπτο, ένα άχτιστο οικόπεδο. Η εικόνα του κτηρίου τού προκάλεσε παράξενη αναστάτωση και αποφάσισε να το φωτογραφίσει με το κινητό του. Έμοιαζε έρημο, αν και όχι εγκαταλειμμένο, με κλειστά παντζούρια. Αιτία πρέπει να ήταν ο τελευταίος όροφος, που δεν είχε μπαλκόνι, ούτε παράθυρα. Ο τοίχος ήταν οιονεί τυφλός. Μόνον ένα φεγγίτη είχε, που δεν ήταν αρχιτεκτονικό ποίκιλμα, περισσότερο έμοιαζε με μεγάλο οφθαλμό, καίτοι ανενεργό. Πέραν αυτού, η πολυκατοικία δεν περιστοιχιζόταν από άλλα κτίσματα, ορθωνόταν μόνη στο τέλος αυτού του οικοπέδου κι έμοιαζε με επίπεδο χάρτινο σκηνικό, χωρίς βάθος και όγκο.

Μετά τη γέφυρα έκανε αναστροφή με σκοπό να στρίψει στην οδό Ηλείου και πέρασε έξω από δύο ξενοδοχεία παλαιού τύπου. Το ένα έφερε την ονομασία «Όλυμπος» και ήταν εν λειτουργία, με πινακίδες σε ξένες γλώσσες. Το δεύτερο ήταν το «Hotel Boston», κλειστό. Και τα δύο στέκονταν αντικριστά στο σταθμό Πελοποννήσου και τη «μονόφθαλμη» πολυκατοικία, κι αμέσως φαντάστηκε τα διάφορα ζευγάρια που θα είχαν περάσει από τα δωμάτιά τους.